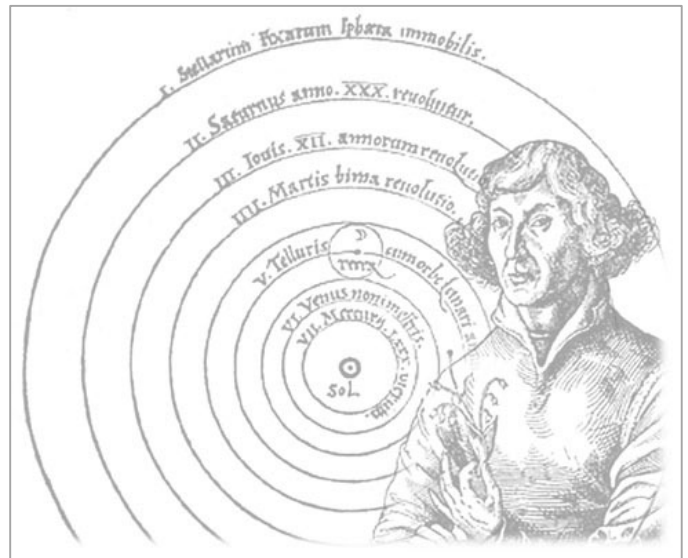

doubleren

22/05/2010 | Marcel Schmeier M SEN | www.onderwijsgesk.nl

De wijze waarop je tegen de wereld aankijkt wordt gekleurd door je persoonlijke ervaringen. Ieder mens beleeft de wereld vanuit een eigen paradigma, een geheel van waarden en normen.

Dit paradigma kan dermate krachtig zijn dat men niet meer openstaat voor feiten en onderzoek waaruit een andere werkelijkheid blijkt.

Soms wordt een paradigma door een grotere groep gedeeld en bevestigen de leden van de groep elkaar. Hierdoor wordt de heersende opvatting nog verder versterkt.

Binnen het onderwijs bestaat de opvatting dat zittenblijven een goed antwoord is op tegenvallende leerprestaties bij kinderen. Door de leerstof te herhalen zou het kind zich dit beter eigen kunnen maken en ook meer succeservaringen kunnen opdoen. Een andere opvatting is dat zittenblijven een gunstige werking heeft op het sociaal-emotioneel functioneren van sommige kinderen. Zij zouden meer rijpingstijd krijgen en daardoor 'beter in hun vel' gaan zitten.

Maar wat zegt het beschikbare onderzoek over zittenblijven? Bijma (2007) beschrijft een meta-analyse van beschikbaar onderzoek van Jimerson (2001). Dit onderzoek naar zittenblijven wordt gezien als het meest gezaghebbende op dit gebied. Toch is de inhoud ervan nauwelijks bekend onder leerkrachten. Van der Werf (1996) spreekt zelfs van een kloof tussen onderzoek en onderwijspraktijk.

De meta-analyse van Jimerson toont dat 48% van de onderzoeken geen belangrijke verschillen in prestaties laat zien tussen zittenblijvers en de controlegroep. Bij 47% van de onderzoeken presteert de controlegroep zelfs beter. Slechts 5% van de onderzoeken wijst in het voordeel van de zittenblijvers. Hierbij moet bovendien worden aangetekend dat dit voordeel vooral geldt in het eerste jaar na de doublure. Op lange termijn is dit effect verdwenen en kan er zelfs sprake zijn van achteruitgang.

De conclusie van Jimerson is dan ook dat zittenblijven geen antwoord is op het verbeteren van lage leerprestaties van kinderen.

Maar hoe zit het dan met de sociaal-emotionele ontwikkeling? De meta-analyse toont dat 86% van de onderzoeken geen duidelijke sociaal-emotionele verschillen laat zien tussen zittenblijvers en de controlegroep. Ook laat 9% van de onderzoeken zelfs gunstige effecten bij de controlegroep zien. Slechts 5% van de onderzoeken is in het voordeel van de zittenblijvers. De zittenblijvers scoren lager op gedrag in de klas, sociaal-emotionele aanpassing, zelfbeeld en aandacht. Ook hebben zij meer problemen in de omgang met hun leeftijdsgenoten.

Ook Nederlands onderzoek van Reezigt (2009) onderstreept deze conclusies. Zittenblijvers gaan met minder plezier naar school en doen minder goed hun best. Hun houding ten opzichte van taal en rekenen is negatiever.

**“Zittenblijvers
gaan met minder
plezier naar
school en doen
minder goed
hun best.”**

Het is bijzonder om te ervaren hoe sterk veel leerkrachten en ouders toch blijven vasthouden aan hun overtuiging dat zittenblijven een effectieve maatregel is. Het is ronduit schokkend om te beseffen wat dit voor de cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van veel kinderen betekent. Zittenblijven wordt door veel kinderen ervaren als één van de meest verschrikkelijke dingen die je kan overkomen.

Jezelf als onderwijsdeskundige onttrekken aan het geldende paradigma is geen gemakkelijke opgave. Maar van leerkrachten en intern begeleiders mag worden verwacht dat zij kennis nemen van beschikbaar onderzoek en dit gebruiken om kinderen een optimale ontwikkeling te garanderen. Dat verdienen onze kinderen namelijk.

Lees hier het onderzoek van Baukje Bijma:

<http://j.mp/doUCGT>